

Briuselis, 2017 10 04
COM(2017) 566 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI IR
EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI**

**dėl tolesnių PVM veiksmų plano veiksmų
„Bendros ES PVM erdvės kūrimas. Laikas veikti“**

TURINYS

1.	ĮVADAS. BENDROS ES PVM ERDVĖS KŪRIMO KELIAS	3
2.	LAIMĖJIMAI, PASIEKTI PO PVM VEIKSMŲ PLANO PRIĖMIMO	4
2.1.	PVM sistemos pritaikymas prie skaitmeninės ekonomikos ir pasirengimas modernizuotai tarifų politikai	4
2.1.1.	Su e. prekybos apmokestinimu PVM susiję pasiūlymai	4
2.1.2.	Su e. leidinių apmokestinimu PVM susijęs pasiūlymas.....	5
2.2.	Tikslinės kovos su sukčiavimu priemonės.....	5
2.2.1.	Mokesčių surinkimo ir administracinio bendradarbiavimo gerinimas.....	5
2.2.2.	Laikina nukrypti leidžianti nuostata.....	6
3.	BŪSIMŲ PASIŪLYMŲ ĮGYVENDINIMAS	6
3.1.	Pastangos sukurti patikimą bendrą Europos PVM erdvę.....	6
3.1.1.	Galutinės PVM sistemos pirmojo etapo įgyvendinimas	6
3.1.2.	Šiandieninė kova su sukčiavimu PVM: geresnis administracinis bendradarbiavimas – greičiau pasiekiami rezultatai.....	10
3.1.3.	Mokesčių administratorių veiksmingumo gerinimas	10
3.2.	Modernizuotos tarifų politikos kūrimas.....	11
3.3.	MVĮ PVM dokumentų rinkinio rengimas.....	11
4.	IŠVADA.....	11

1. ĮVADAS. BENDROS ES PVM ERDVĖS KŪRIMO KELIAS

ES PVM sistema yra itin svarbi bendrajai rinkai: pašalinus kliūtis, kurios iškraipydavo konkurenciją ir trukdydavo laisvam prekių judėjimui, prekiauti bendrojoje rinkoje tapo lengviau. Pridėtinės vertės mokestis (toliau – PVM), kaip plačios bazės vartojimo mokestis, yra viena augimui palankiausių apmokestinimo formų. PVM taip pat yra didžiausias ir augantis mokesčių pajamų šaltinis Europos Sąjungoje¹. Tačiau pastaraisiais metais PVM sistemos nespėjama pritaikyti prie globalizacijos ir ekonomikos skaitmeninimo. Visų pirma dabartinė valstybių narių tarpusavio prekybos apmokestinimo sistema vis dar grindžiama prieš 25-ius metus priimtomis pereinamojo laikotarpio procedūromis². Pagal šias procedūras vidaus sandoriams ir tarpvalstybiniam sandoriams taikoma dviejų visiškai skirtingų rūšių PVM tvarka. Todėl tarpvalstybinę prekybą vykdančioms įmonėms, palyginti su tik šalies viduje prekiaujančioms įmonėms, reikalavimų laikymosi išlaidos išauga 11 %. Be to, esant procedūroms, pagal kurias prekes tarpvalstybiniu mastu leidžiama įsigyti nemokant PVM, ypač linkstama sukčiauti. 2015 m. dėl sukčiavimo ir kitų trūkumų prarasta 151 mlrd. EUR, t. y. 12,8 % visų PVM prievolių³. Apskaičiuota, kad 50 mlrd. EUR prarandama dėl tarpvalstybinio sukčiavimo PVM, t. y. sukčiavimo, kurį daugiausia vykdo nusikalstamos organizacijos, ir, remiantis naujausiais spaudos pranešimais, siekiant finansuoti teroristus.

Šiandien ES PVM sistema yra pernelyg suskaidyta ir pernelyg palanki sukčiavimui. Įgyvendindama teisingos ir veiksmingos mokesčių sistemos ES darbotvarkę Komisija siekia atnaujinti PVM sistemą ir užtikrinti, kad ji išliktų itin svarbi ir ateityje. Apskaičiuota, kad bendrojoje rinkoje nustačius vienodą PVM sistemą, tarpvalstybinis sukčiavimas PVM sumažėtų 41 mlrd. EUR⁴, o reikalavimų laikymosi išlaidos įmonėms – 1 mlrd. EUR⁵.

2016 m. balandžio 7 d. PVM veiksmų plane⁶ (toliau – PVM veiksmų planas) Komisija išdėstė, kad reikia sukurti bendrą Europos PVM erdvę, kuri galėtų padėti susidoroti su XXI-ojo amžiaus uždaviniais. Paskelbtas pagrindinių priemonių rinkinys, kurį reikėtų priimti trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiais, kad būtų galima modernizuoti ES PVM sistemą, ją supaprastinti, geriau apsaugoti nuo sukčiavimo ir padaryti palankesnę verslui. Šiomis priemonėmis siekiama kelių tikslų: PVM sistemą pritaikyti prie pasaulinės, skaitmeninės ir judriojo ryšio ekonomikos, patenkinti MVĮ poreikius, nustatyti deramą tarifų politiką, visiškai

¹ 2015 m. surinkta šiek tiek daugiau kaip 1 trln. EUR PVM, t. y. 7 % ES BVP, arba 17,6 % visų nacionalinių mokesčių pajamų (šaltinis: Eurostatas, „Mokesčių pajamų statistika“).

² 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, 2006 12 11, p. 1) 402 straipsnis ir 2016 m. balandžio 7 d. COM(2016) 148 *final*.

³ „Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States“ („Tyrimas ir ataskaitos dėl PVM nepriemokos 28 ES valstybėse narėse“), CASE, 2017 m.;

žr. https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/study_and_reports_on_the_vat_gap_2017.pdf.

⁴ Kalbant apie kitas aplinkybes, susijusias su sukčiavimu PVM, visų pirma sukčiavimu PVM šalies viduje, Komisija įsipareigojo imtis kelių veiksmų, kuriuos ketina vykdyti su valstybėmis narėmis ir kitomis suinteresuotomis šalimis. Dėl šio klausimo taip pat žr. šio komunikato 3.1.3 punktą. Taip pat žr. „20 kovos su PVM nepriemoka priemonių“, pateikiamų

https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/docs/body/2016-03_20_measures_en.pdf.

⁵ Žr. poveikio vertinimo, pridedamo prie pasiūlymo dėl Direktyvos, kuria dėl tam tikrų pridėtinės vertės mokesčio sistemos taisyklių suderinimo ir supaprastinimo iš dalies keičiama Direktyva 2006/112/EB ir nustatoma valstybių narių tarpusavio prekybos apmokestinimo galutinė sistema (SWD(2017) 326), santrauką.

⁶ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui dėl PVM veiksmų plano „Bendros ES PVM erdvės kūrimas. Laikas spręsti“ (COM(2016) 148 *final*).

Žr. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0148&qid=1480336080383&from=LT>.

užkirsti kelią tarpvalstybiniam sukčiavimui ir padėti valstybėms narėms sumažinti PVM nepriemoką.

Esama PVM sistema bus modernizuota keliais laipsniškais etapais. Šiame komunikate pateikiami veiksmai, kurių jau imtasi (2 skirsnis), ir išsamesnė informacija apie tolesnius veiksmus (3 skirsnis), taip pat iniciatyvos, kurios bus priimtose šiais metais:

- teisės aktų rinkinys dėl galutinės PVM sistemos, skirtos įmonių tarpusavio (B2B) prekybai Sąjungos viduje (toliau – galutinė PVM sistema);
- pasiūlymas dėl PVM tarifų reformos;
- pasiūlymas sustiprinti galiojančias administracinio bendradarbiavimo PVM srityje priemones ir
- pasiūlymas supaprastinti PVM taisykles MVĮ.

2. LAIMĖJIMAI, PASIEKTI PO PVM VEIKSMŲ PLANO PRIĖMIMO

2.1. PVM sistemos pritaikymas prie skaitmeninės ekonomikos ir pasirengimas modernizuotai tarifų politikai

2016 m. gruodžio 1 d. Komisija priėmė keletą pasiūlymų⁷ modernizuoti tarpvalstybinei e. prekybai taikomą PVM ir pasiūlymą dėl PVM tarifo e. leidiniams. Šie pasiūlymai yra svarbi Bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos⁸ dalis ir jais siekiama PVM sistemą pritaikyti prie skaitmeninės ekonomikos.

2.1.1. Su e. prekybos apmokestinimu PVM susiję pasiūlymai

Dėl ekonomikos skaitmeninimo mokesčių politikai tenka vis sunkesni uždaviniai. Siekiant neatsilikti nuo šių naujų verslo tendencijų reikia tam tikrų novatoriškų ir į ateitį orientuotų sprendimų. Mokesčių taisyklės turi būti pritaikomos prie sparčių verslo modelių ir vartotojų įpročių pokyčių. Kartu apmokestinimas turėtų būti sąžiningas ir veiksmingas pradedančiosioms įmonėms ir turėtų konstruktyviai prisidėti prie bendrosios skaitmeninės rinkos plėtros.

⁷ Pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, kuria dėl tam tikrų pridėtinės vertės mokesčio prievolių, taikomų paslaugų teikimui ir nuotolinei prekybai prekėmis, iš dalies keičiamos Direktyva 2006/112/EB ir Direktyva 2009/132/EB (COM(2016) 757 *final*);

žr. https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/com_2016_757_en.pdf.

Pasiūlymas dėl Tarybos įgyvendinimo reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 282/2011, kuriuo nustatomos Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos įgyvendinimo priemonės (COM(2016) 756);

žr. https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/com_2016_756_en.pdf.

Pasiūlymas dėl Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 904/2010 dėl administracinio bendradarbiavimo ir kovos su sukčiavimu pridėtinės vertės mokesčio srityje (COM(2016) 755);

žr. https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/com_2016_755_en.pdf.

Pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2006/112/EB nuostatos dėl knygoms, laikraščiams ir periodiniams leidiniams taikomų pridėtinės vertės mokesčio tarifų (COM(2016) 758);

žr. https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/com_2016_758_en.pdf.

⁸ Žr. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1447773803386&uri=CELEX:52015DC0192>.

Strategijoje siekiant šių tikslų PVM, kaip vartojimo mokesčiui, tenka didelis vaidmuo. Pasiūlymais dėl e. prekybos siekiama naudoti įmonėms, piliečiams ir valstybėms narėms, ir dėl to ES laikoma pasauline lydere.

Naujosios taisyklės padėtų prekes internetu parduodančioms įmonėms lengviau įvykdyti visas ES PVM prievolės vienoje vietoje ir supaprastintų PVM klausimų sprendimą pradedančiosioms įmonėms ir labai mažoms įmonėms, kurių tarpvalstybiniai pardavimai internetu neviršija 10 000 EUR. Paprastesnė tarpvalstybiniam pardavimams, neviršijantiems 100 000 EUR, taikoma tvarka taip pat būtų naudinga MVĮ. Naujosiomis taisyklėmis taip pat būtų panaikinta dabartinė tvarka – į ES įvežamų nedidelių siuntų, kurių vertė yra mažesnė kaip 22 EUR, neapmokestinimas PVM, ir užtikrinama, kad ES įmonės naudotųsi vienodomis sąlygomis.

Dabar šiuos pasiūlymus svarsto Taryba.

Be to, sukūrusi ES PVM forumą⁹, Komisija nagrinėja, kaip užmegzti struktūrinio viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimo ryšius su mokesčių administratoriais, logistikos įmonėmis, interneto platformomis, mokėjimo paslaugų teikėjais ir verslo asociacijomis, kad PVM surinkimas pagerėtų, e. prekybos srityje sumažėtų sukčiavimo atvejų ir reikalavimų besilaikančioms įmonėms būtų užtikrinamos vienodos sąlygos. Šių konsultacijų rezultatai padės nustatyti 2018 m. Komisijos iniciatyvos sritį.

2.1.2. Su e. leidinių apmokestinimu PVM susijęs pasiūlymas

Panaikindama nuostatas, kuriomis e. leidiniams nebuvo taikoma tokia pati palanki apmokestinimo tvarka kaip įprastiems spaudiniams, Komisija vykdė įsipareigojimą leisti valstybėms narėms e. leidiniams, pavyzdžiui, e. knygoms ir internetiniams laikraščiams, taikyti tokio pat dydžio PVM tarifą kaip ir analogiškiems įprastiems spausdintiems leidiniams. Šis pasiūlymas yra žingsnis į priekį užtikrinant technologinį neutralumą ir šalinant e. leidinių rinkos plėtros mokesčines kliūtis. Jis dabar svarstomas Taryboje.

2.2. Tikslinės kovos su sukčiavimu priemonės

2.2.1. Mokesčių surinkimo ir administracinio bendradarbiavimo gerinimas

Komisija pradėjo kurti sandorių tinklų analizės priemonę, kad tinklo „Eurofisc“¹⁰ rizikos analizės pareigūnai galėtų keistis tiksliniais PVM duomenimis ir tuos duomenis kartu apdoroti. Ši naujoji priemonė leis mokesčių administratoriams paprasčiau, greičiau ir saugiau sustabdyti sukčiautojų tinklų veiklą.

Be to, baudžiamosios teisės srityje praėjusių metų liepos mėn. priimta Direktyva dėl kovos su ES finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis¹¹. Ja nustatomos būtiniausios taisyklės dėl nusikalstamų veikų prieš Sąjungos finansinius interesus

⁹ 2012 m. liepos 3 d. Komisijos sprendimas 2012/C 198/05 sukurti ES PVM forumą, OL C 198, 2012 m. liepos 6 d.; žr. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32012D0706%2802%29>.

¹⁰ „Eurofisc“ yra valstybių narių greito keitimosi tiksline informacija tinklas. Taip pat žr. informaciją [EUROFISC](#).

¹¹ 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (OL L 198, 2017 7 28, p. 29–41).

apibrėžtis, sankcijos ir senatis. Direktyvoje apibrėžiama būsimos Europos prokuratūros¹² dalykinė kompetencija. Būtent Europos prokuratūra bus atsakinga už sukčiavimo PVM, susijusio su dviejų ar daugiau valstybių narių teritorija ir bendra ne mažesne kaip 10 000 000 EUR žala, baudžiamąjį tyrimą ir persekiojimą.

Kiek tai susiję su tarptautiniais santykiais, Komisija veda derybas dėl ES ir Norvegijos susitarimo dėl administracinio bendradarbiavimo, kovos su sukčiavimu ir reikalavimų vykdymo PVM srityje. Susitarimas įsigalios, kai Taryba priims sprendimus dėl jo pasirašymo ir sudarymo. Be to, Komisijos tarnybos ir Europos vidaus mokesčių administratorių organizacija (IOTA) pasirašė administracinį susitarimą dėl bendradarbiavimo, kad tarpusavyje būtų keičiamasi geriausia valstybių narių ir IOTA narių praktika.

Galiausiai reikia paminėti, kad įvairios valstybės narės prašė paramos, siekdamos padidinti mokesčių administravimo pajėgumus. Paramos veiksmai pagal struktūrinių reformų rėmimo programą glaudžiai koordinuojami pagal programą FISCALIS¹³.

2.2.2. Laikina nukrypti leidžianti nuostata

2016 m. gruodžio 21 d. Komisija įvykdė įsipareigojimą pateikti Tarybos direktyvos¹⁴ dėl bendrojo atvirkštinio apmokestinimo mechanizmo laikino taikymo tiekiamoms prekėms ir teikiamoms paslaugoms, kurių vienos sąskaitos faktūros vertė viršija 10 000 EUR ribą, pasiūlymą. Pagal šią sistemą PVM yra „sustabdomas“ visoje ekonomikos grandinėje (tarp įmonių) ir juo apmokestinami tik galutiniai vartotojai. Šia priemone siekiama padėti valstybėms narėms, kurios ypač kenčia nuo sukčiavimo, kovoti su karuseliniu sukčiavimu¹⁵, kol bus rastas visapusiškas ES masto sprendimas. Dėl to Taryboje vyksta derybos.

3. BŪSIMŲ PASIŪLYMŲ ĮGYVENDINIMAS

3.1. Pastangos sukurti patikimą bendrą Europos PVM erdvę

3.1.1. Galutinės PVM sistemos pirmojo etapo įgyvendinimas

Kaip skelbta PVM veiksmų plane, Komisija siūlo esamas valstybių narių tarpusavio prekybos apmokestinimo pereinamojo laikotarpio procedūras pakeisti galutinėmis. Atsižvelgiant į

¹² 2017 m. birželio 8 d. dvidešimt valstybių narių pasiekė politinį susitarimą. Dabar, kad reglamentas būtų priimtas, jam turės pritarti Europos Parlamentas.

Žr. <http://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2017/06/08-eppo/>.

¹³ Valstybės narės gali paprašyti Komisijos suteikti techninę pagalbą mokesčių politikos ir mokesčių administravimo klausimais. Šiuos prašymus koordinuoja, analizuoja ir stebi Paramos struktūrinėms reformoms tarnyba. Tokia pagalba gali būti finansuojama pagal programą „Fiscalis“.

¹⁴ Pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos nuostatos dėl bendrojo atvirkštinio apmokestinimo mechanizmo laikino taikymo tiekiamoms prekėms ir teikiamoms paslaugoms, kurių vertė viršija tam tikrą ribą (2016 m. gruodžio 21 d. COM(2016) 811).

Žr. https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/com_2016_811_en.pdf.

¹⁵ Karuselinis sukčiavimas yra toks sukčiavimas PVM, kurį vykdo organizuotos nusikalstamos grupės naudojamosi tuo, kad pagal pereinamojo laikotarpio procedūras ES jurisdikciją turinčių subjektų tarpusavio prekybai netaikomas PVM.

Europos Parlamento¹⁶ ir Tarybos¹⁷ prašymus, ši galutinė PVM sistema bus grindžiama apmokestinimo paskirties valstybėje narėje principu¹⁸.

Šis pasikeitimas bus įgyvendinamas laipsniškai pagal dviejų etapų metodą¹⁹, kad mokesčių administratoriams ir įmonėms perėjimas būtų sklandus.

Pirmasis teisėkūros etapas – nustatyti PVM tvarką B2B prekių tiekimui Sąjungos viduje. Šis pirmasis teisėkūros etapas bus išskaidytas į dvi etapo dalis (žr. 3.1.1.1 ir 3.1.1.2 skirsnius): jos apims pasiūlymų, kuriuos Komisija turi priimti šiais metais, rinkinį (etapo 1 dalis) ir kitais metais priimtinių pasiūlymų rinkinį (etapo 2 dalis).

Antrasis teisėkūros etapas – naująją PVM tvarką pradėti taikyti visam tarpvalstybiniam tiekimui, taip pat įtraukiant ir paslaugų teikimą. Šį antrąjį teisėkūros etapą Komisija pasiūlys įgyvendinti atlikusi tinkamą pirmojo etapo įgyvendinimo stebėseną – kaip veikia sistema, Komisija įvertins praėjus penkeriems metams po jos įsigaliojimo. Tada galutinė sistema būtų visiškai įgyvendinta.

Po tinkamų konsultacijų su visais suinteresuotaisiais subjektais ir išsamios įvairių paskirties vietos principo įgyvendinimo galimybių analizės Komisija pasirinko apmokestinimo taisyklės, pagal kurias tarpvalstybinio prekių tiekimo Sąjungos viduje atveju tiekėjas PVM apmokestins prekes įsigyjantį asmenį prekių atvežimo valstybės narės tarifu. PVM būtų deklaruojamas ir mokamas per vieno langelio principu veikiančią mechanizmą toje valstybėje narėje, kurioje tiekėjas yra įsisteigęs. Tačiau per pirmąjį galutinės PVM sistemos etapą ir kaip šio bendrojo principo²⁰ išimtis, jeigu mokesčių administratorius patvirtina, kad prekes įsigyjantis asmuo yra įmonė (ši galimybė taip pat galioja MVĮ), kuri laikosi reikalavimų, šis asmuo ir toliau privalėtų sumokėti PVM už kitoje valstybėje narėje įsigytas prekes, kaip yra dabar²¹.

Be to, Tarybos išvados²² ir diskusijos su valstybėmis narėmis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais dėl PVM veiksmų plano parodė, kad būtini tam tikri trumpalaikiai dabartinės PVM sistemos patobulinimai (greiti sprendimai). Tie keturi greiti sprendimai ir siūlomi šiais metais kartu su galutinės PVM sistemos teisiniais pagrindais (etapo 1 dalis). Pasiūlyme, kuris bus pateiktas 2018 m. (etapo 2 dalis), bus išdėstytos papildomos išsamios techninės faktinio galutinės PVM sistemos pirmojo etapo įgyvendinimo nuostatos.

¹⁶ 2011 m. spalio 13 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl PVM ateities (P7_TA(2011)0436), <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=LT&reference=P7-TA-2011-0436>.

¹⁷ Tarybos išvados dėl PVM ateities, 3167-asis Ekonomikos ir finansų reikalų tarybos posėdis, Briuselis, 2012 m. gegužės 15 d. (ypač žr. B 4 punktą), http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/130257.pdf.

¹⁸ Apmokestinimo paskirties vietoje grindžiama galutinė PVM sistema reiškia, kad prekės, kuriomis prekiaujama tarpvalstybiniu mastu, apmokestinamos toje šalyje, kurioje jos vartojamos (paskirties šalyje), paskirties šalyje taikomu mokesčio tarifu, o ne ten, kur jos gaminamos (kilmės šalyje).

¹⁹ Žr. PVM veiksmų plano 4 skirsnį.

²⁰ Žr. 27 išnašą.

²¹ Per antrąjį galutinės PVM sistemos teisėkūros etapą PVM būtų apmokestinamas visas tarpvalstybinis prekių tiekimas ir paslaugų teikimas (ir todėl tiekėjas, o ne įsigyjantis asmuo, būtų atsakingas už visų prekių ir paslaugų, įsigytų kitose valstybėse narėse, PVM sumokėjimą), taigi visam prekių tiekimui ir paslaugų teikimui bendrojoje rinkoje, ar jis vyktų šalies viduje, ar tarpvalstybiniu mastu, būtų taikoma ta pati tvarka.

²² 2016 m. lapkričio 8 d. Tarybos išvados dėl galiojančių ES PVM taisyklių dėl tarpvalstybinių sandorių tobulinimo (Nr. 14257/16 FISC 190 ECOFIN 1023), žr. <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14257-2016-INIT/lt/pdf>.

3.1.1.1. *Etapo pirma dalis. 2017 m. spalio mėn. pateikti galutinės PVM sistemos dokumentų rinkinį*

2017 m. spalio mėn. galutinės PVM sistemos teisės aktų rinkinį sudaro šie trys teisės aktai:

A] Direktyvos, kuria iš dalies keičiama PVM direktyva, pasiūlymas

Pasiūlymu nustatoma:

- a) patvirtinto apmokestinamojo asmens sąvoka, suformuluota pagal muitinės srityje galiojančią įgaliotojo ekonominės veiklos vykdytojo sąvoką. Remiantis patvirtinto apmokestinamojo asmens sąvoka bus galima paliudyti, kad konkrečią įmonę apskritai galima būtų laikyti patikimu mokesčių mokėtoju. Patvirtintiems apmokestinamiesiems asmenims būtų taikomos tam tikros supaprastintos taisyklės²³. Pasiūlyme nustatomi kriterijai, kurių turi būti laikomasi, kad būtų suteiktas patvirtinto apmokestinamojo asmens statusas, atvejai, kuriais tas statusas nesuteikiamas, valstybė narė, kompetentinga suteikti ir panaikinti patvirtinto apmokestinamojo asmens statusą, apmokestinamųjų asmenų teisė apskųsti administracinius sprendimus šiuo klausimu ir valstybių narių abipusio pripažinimo įpareigojimas;

- b) trys greiti sprendimai, kurių prašė Taryba, būtent:
 - supaprastinti ir suderinti atsargų atšaukimo procedūrų taisykles²⁴;
 - pripažinti prekes įsigyjančio asmens PVM mokėtojo kodą kaip esminę sąlygą siekiant netaikyti PVM mokesčio Bendrijos viduje tiekiamoms prekėms²⁵;
 - supaprastinti taisykles, kad būtų užtikrintas grandininių sandorių teisinis tikrumas²⁶.

²³ Dėl tam tikrais greitais sprendimais numatomų supaprastinimo taisyklių, žr. A punkto b papunktį ir B punktą, o dėl supaprastinimo, susijusio su patvirtinto apmokestinamojo asmens statusą turinčių įsigyjančių asmenų prievolės taisykle pagal naująją apmokestinimo sistemą, žr. A punkto c papunktį.

²⁴ Atsargų atšaukimas – padėtis, kai tiekėjas atsargas perkelia į valstybę narę, kurioje nėra įsisteigęs, kad jas vėliau parduotų jau žinomam pirkėjui. Dabar taikoma tokia sudėtinga tvarka: i) perdavėjas numanomai tiekia prekes Bendrijos viduje, ii) perdavėjas numanomai įsigyja prekes jų atvežimo valstybėje narėje, kurioje turi užsiregistruoti, ir iii) vykdomas tiekimas šalies viduje.

²⁵ Pateikti galiojantį pirkėjo PVM mokėtojo kodą taps esmine sąlyga, kad tiekėjas galėtų neapmokestinti PVM Bendrijos viduje tiekiamų prekių. Šis pakeitimas leistų geriau stebėti prekių judėjimą remiantis geresnės kokybės sumuojamosiomis ataskaitomis, kuriomis būtų keičiamasi (į sumuojamąsias ataskaitas, kurias turėtų pateikti tiekėjas ir kuriomis valstybės narės tarpusavyje keistųsi per PVM informacijos mainų sistemą (VIES), įtraukiamas įsigyjančio asmens PVM mokėtojo kodas).

²⁶ Grandininiai sandoriai yra viena po kitos tiekiamos tų pačių prekių siuntos, kai dėl tiekiamų prekių atliekamas vienas gabenimas Bendrijos viduje tarp dviejų valstybių narių. Tokiu atveju gabenimas susietinas tik su vienu tiekimu grandinėje, kad būtų galima nustatyti, dėl kurio sandorio Bendrijos viduje tiekiamos prekės turėtų būti neapmokestinamos PVM pagal PVM direktyvos 138 straipsnį. Valstybės narės paprašė patobulinti teisės aktus, kad veiklos vykdytojams būtų daugiau teisinio tikrumo nustatant, su kuriuo tiekimu sandorių grandinėje turi būti siejamas gabenimas Bendrijos viduje.

Tie greiti sprendimai būtų taikomi tik patvirtintiems apmokestinamiesiems asmenims (išskyrus greitą sprendimą dėl PVM mokėtojo kodo, kurio dėl paties jo pobūdžio negalima taip riboti);

- c) pagrindiniai teisiniai galutinės PVM sistemos principai. Jie visų pirma apima įvedamą apmokestinimo paskirties valstybėje narėje ir paprastai nustatomą tiekėjo prievolės principą (išskyrus atvejus, kai įsigyjantis asmuo yra patvirtintas apmokestinamasis asmuo)²⁷. Taip pat įvedamas vieno langelio principas, kuris leistų tiekėjams sumokėti PVM, kuris jų įsisteigimo valstybėje narėje mokėtinas už jų tiekiamas prekes į kitą valstybę narę. Toks vieno langelio principas leistų subalansuoti pardavimo PVM už tiekiamas prekes ir pirkimo PVM už ES viduje įsigyjamas prekes.

B] Pasiūlymas iš dalies pakeisti Įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 282/2011, siekiant priimti ketvirtą greitą sprendimą.

Šiuo pasiūlymu priimamas ketvirtas greitas sprendimas, kurio prašė Taryba, būtent suderinti ir supaprastinti taisykles dėl prekių gabenimo Bendrijos viduje įrodymo, kad Bendrijos viduje tiekiamos prekės nebūtų apmokestinamos PVM. Ši supaprastinta taisyklė būtų taikoma tik tada, kai dalyvautų patvirtintas apmokestinamasis asmuo.

C] Pasiūlymas iš dalies pakeisti PVM administracinio bendradarbiavimo reglamentą.

Šis pasiūlymas reikalingas norint užtikrinti, kad patvirtinto apmokestinamojo asmens statusas būtų įtrauktas į VIES sistemą²⁸. Juo bus sukurtas teisinis pagrindas, kad būtų galima naudoti veiksmingą techninę IT priemonę, kuri leis valstybėms narėms ir veiklos vykdytojams iš karto elektroniniu būdu patikrinti, ar veiklos vykdytojui toks statusas suteiktas.

3.1.1.2. Antra etapo dalis. 2018 m. pateikti išsamias technines galutinės PVM sistemos įgyvendinimo nuostatas

Pirmiau minėti pagrindiniai teisiniai galutinės PVM sistemos principai būtų valstybių narių esminis susitarimas pereiti nuo dabartinių pereinamojo laikotarpio PVM procedūrų prie galutinės PVM sistemos, grindžiamos apmokestinimo paskirties valstybėje narėje principu. 2018 m. Komisija priims pasiūlymą dėl direktyvos (ir susijusių įgyvendinimo priemonių), kuria būtų nustatomos išsamios techninės galutinės PVM sistemos veikimo nuostatos.

2018 m. pasiūlymu bus įvestos specialiosios pagrindinių teisinių principų įgyvendinimo nuostatos. Taip pat bus pasiūlytos įgyvendinimo nuostatos, kuriomis bus grindžiami IT patobulinimai, kurių reikia, kad naujoji sistema pradėtų veikti iki 2022 m.

²⁷ Panašiai kaip ir šalies vidaus sandorių atvejais, Sąjungos vidaus prekių sandorių atvejais tiekėjas mokėtinu (prekių paskirties valstybės narės) PVM apmokestins prekes įsigyjantį asmenį. Tačiau jeigu prekes įsigyjantis asmuo yra patvirtintas apmokestinamasis asmuo, jis įsigyjantį asmens mokėtinu PVM neapmokestins. Prekes įsigyjantis asmuo, kaip ir dabar, pats apskaičiuos mokėtiną PVM savo šalyje teikiamoje PVM deklaracijoje. Dėl šių pokyčių bus įvesta sąvoka „prekių tiekimas Sąjungos viduje“, o sąvoka „prekių įsigijimas Bendrijos viduje“ bus panaikinta.

²⁸ PVM informacijos mainų sistema (VIES) – elektroninė priemonė, kuria patvirtinami ekonominės veiklos vykdytojų, kurie Europos Sąjungoje registruoti kaip tarpvalstybiniai prekių tiekėjai ar paslaugų teikėjai, PVM mokėtojų kodai.

Daugiau informacijos, žr. http://ec.europa.eu/taxation_customs/vies/.

3.1.2. Šiandieninė kova su sukčiavimu PVM: geresnis administracinis bendradarbiavimas – greičiau pasiekiami rezultatai

Keliuose naujausiuose Europos spaudos pranešimuose ir nacionalinių institucijų atliktuose tyrimuose pabrėžta, kad egzistuoja aiškus didelio masto sukčiavimo PVM ir organizuoto nusikalstamumo ryšys. Iš šios informacijos matyti, kad pajamos iš sukčiavimo panaudojamos pinigų plovimo schemose, o vėliau investuojamos į kitą nusikalstamą veiklą ir galbūt teroristų finansavimą. Esant tokiai padėčiai, kaip pripažino Europos Parlamentas²⁹, valstybės narės³⁰ ir Europos Audito Rūmai³¹, privaloma stiprinti PVM administracinio bendradarbiavimo priemones.

Iki 2017 m. lapkričio mėn. Komisija pateiks pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl dabartinių administracinio bendradarbiavimo priemonių stiprinimo. Vienas iš tikslų bus stiprinti valstybių narių gebėjimą greičiau atlikti bendrą „Eurofisc“ turimos informacijos rizikos analizę, imtis tolesnių veiksmų ir PVM informacija dalytis su ES lygmens teisėsaugos institucijomis, kaip antai Europolu, OLAF ir Europos prokuratūra. Į pasiūlymą taip pat turėtų būti įtrauktos priemonės įvežimo sistemos pagal vadinamąją 42 procedūrą³² trūkumams šalinti – mokesčių institucijoms ir muitinei būtų palengvinta sisteminė prieiga prie svarbios informacijos.

Visos šios priemonės padėtų užtikrinti didesnę abipusį mokesčių administratorių pasitikėjimą, kurio reikės galutinei PVM sistemai visapusiškai įgyvendinti.

3.1.3. Mokesčių administratorių veiksmingumo gerinimas

Iki 2017 m. pabaigos Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateiks atskirą dviejų ataskaitų rinkinį:

- ataskaitą pagal Tarybos reglamento Nr. 1553/89 12 straipsnį dėl valstybių narių taikomos apmokestinamų asmenų registravimo, PVM nustatymo ir surinkimo tvarkos, taip pat jų PVM kontrolės sistemų modalumų ir rezultatų³³;
- ataskaitą pagal Direktyvos 2010/24/ES 27 straipsnį dėl valstybių narių savitarpio pagalbos išieškant mokesčius, visų pirma PVM, kurių apmokestinamieji asmenys nesumokėjo savanoriškai³⁴.

²⁹ 2016 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento rezoliucija, žr. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2016-0453+0+DOC+XML+V0//LT>.

³⁰ 2016 m. gegužės 25 d. Tarybos išvados, žr. http://www.consilium.europa.eu/press-releases-pdf/2016/5/47244641288_en.pdf.

³¹ Specialioji ataskaita Nr. 24 „Kova su sukčiavimu PVM Bendrijos viduje: reikia imtis daugiau veiksmų“, 2015 m., žr. http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR15_24/SR_VAT_FRAUD_LT.pdf.

³² Vadinamoji 42 procedūra – muitinės procedūra, pagal kurią prekės įvežamos į valstybę narę ir joje išleidžiamos į laisvą apyvartą ir tuo metu aišku, kad prekės bus išvežtos iš tos valstybės narės teritorijos į kitą valstybę narę. Todėl muitai bus taikomi įvežimo valstybėje narėje įvežimo metu, bet PVM netaikomas, nes jis bus mokamas vėliau, kai prekės įvežus į atvežimo valstybę narę jos bus įsigyjamos. Įvežimo metu, prekes muitinei pateikiantis asmuo muitinės importo deklaracijoje nurodys muitinės procedūros kodą 4200 (importo atveju) arba kodą 6300 (reimporto atveju).

³³ 1989 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 dėl galutinių vienodų nuosavų išteklių, kaupiamų iš pridėtinės vertės mokesčio, surinkimo priemonių, OL L 155, 1989 6 7, p. 13.

Šios ataskaitos padės išsiaiškinti, su kokiomis problemomis susiduria mokesčių administratoriai rinkdami mokesčius kintančioje socialinėje, ekonominėje ir finansinėje aplinkoje. Skaitmeninimas, globalizacija, nauji verslo modeliai, mokestinis sukčiavimas bei mokesčių vengimas ir riboti išteklių skatina mokesčių administratorius peržiūrėti savo praktiką ir ieškoti modernių arba alternatyvių mokesčių rinkimo būdų bendrojoje rinkoje. Tai suteikia dar vieną galimybę Komisijai pradėti aukšto lygio strateginį dialogą su nacionalinėmis institucijomis, kad būtų rasti visoje ES ir su ES taisyklėmis suderinti sprendimai.

3.2. Modernizuotos tarifų politikos kūrimas

Kaip skelbta PVM veiksmų plane, Komisija taip pat ketina modernizuoti galiojančias taisykles ir apriboti valstybių narių laisvę nustatyti PVM tarifus.

Be 2.1.2 punkte minėto su e. leidiniais susijusio pasiūlymo, iki 2017 m. lapkričio mėn. Komisija pasiūlys PVM tarifų reformą. Tai suderinama su galutinėmis procedūromis, grindžiamomis paskirties vietos principu, kurios laipsniškai pakeis dabartines valstybių narių tarpusavio prekybos apmokestinimo pereinamojo laikotarpio procedūras.

Iš esmės, kai prekės ir paslaugos apmokestinamos paskirties valstybėje narėje, tiekėjai nebegauna jokios didesnės naudos iš steigimosi valstybėje narėje, kurioje tarifas mažesnis. Todėl PVM tarifų įvairovė nebetrikdys bendrosios rinkos veikimo, jeigu bus nustatytos apsaugos priemonės, padėsiančios išvengti galimos rizikos, kaip antai pajamų erozijos, konkurencijos iškreipimo, sudėtingumo ir teisinio netikrumo.

3.3. MVĮ PVM dokumentų rinkinio rengimas

Kadangi ES PVM sistema sudėtinga ir suskaidyta, MVĮ apskritai tenka santykinai didesnės PVM reikalavimų laikymosi išlaidos, palyginti su didelėmis įmonėmis. Siekdama sumažinti šias reikalavimų laikymosi išlaidas, iki 2017 m. lapkričio mėn. Komisija parengs išsamų supaprastinimo priemonių rinkinį MVĮ, siekdama sukurti aplinką, kuri palanki jų augimui ir tarpvalstybinei prekybai.

Galiojančia specialia mažosioms įmonėms skirta schema siekiama sumažinti MVĮ tenkančias reikalavimų laikymosi išlaidas, bet ji nepritaikyta paskirties vieta grindžiamai sistemai. Ji turėtų būti pritaikyta taip, kad užtikrintų vienodas sąlygas MVĮ, kad ir kur ES jos bebūtų įsisteigusios, ir paskatintų jas vykdyti tarpvalstybinę veiklą ir pasinaudoti visomis bendrosios rinkos galimybėmis.

4. IŠVADA

Kuriant mūsų bendrosios rinkos ateitį ypač svarbu modernizuoti PVM sistemą ir ją pritaikyti prie uždavinių, kuriuos kelia kova su sukčiavimu. Dabartinės PVM sistemos reforma taip pat turėtų padėti kurti bendrąją skaitmeninę rinką ir papildyti Komisijos nustatytą darbotvarkę, kuria siekiama teisingesnės ir veiksmingesnės pelno mokesčio sistemos Europos Sąjungoje.

³⁴ 2010 m. kovo 16 d. Tarybos direktyva 2010/24/ES dėl savitarpio pagalbos vykdant reikalavimus, susijusius su mokesčiais, muitais ir kitomis priemonėmis, OL L 84, 2010 3 31, p. 1.

Dėl to ir reikia, ir skubiai būtina daryti pažangą kuriant visos ES PVM sistemą, kuria būtų skatinamas darbo vietų kūrimas, ekonomikos augimas, investicijos ir konkurencingumas ir kuri tiktų vis labiau skaitmeninei tampančiai ekonomikai. Komisija tebėra įsipareigojusi įgyvendinti šiuos pažadus.